

C/2024/2078

11.3.2024

SDĚLENÍ KOMISE

Oznámení Komise o prahových hodnotách stanovených podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí 2008/56/ES a rozhodnutí Komise (EU) 2017/848

(C/2024/2078)

I. Úvod

Cílem tohoto oznámení je vyjasnit otázky týkající se právního statusu a používání prahových hodnot pro dobrý stav prostředí stanovených prostřednictvím spolupráce na úrovni EU, oblastí nebo podoblastí v souladu s rámcovou směrnicí o strategii pro mořské prostředí⁽¹⁾ (směrnice 2008/56/ES, dále jen „směrnice“) a rozhodnutím (EU) 2017/848, kterým se stanoví kritéria a metodické normy pro dobrý stav prostředí mořských vod a specifikace a standardizované metody pro sledování a posuzování⁽²⁾ (dále jen „rozhodnutí“).

II. Právní rámec

Směrnice vyžaduje, aby členské státy přijaly opatření nezbytná k dosažení nebo zachování dobrého stavu mořského prostředí nejpozději do roku 2020 (čl. 1 odst. 1). K dosažení tohoto cíle musí vypracovat a provádět strategie pro mořské prostředí, jak je stanoveno v článku 5. Jedním z aspektů strategií pro mořské prostředí je zjistit, zda mají mořské vody dobrý stav prostředí (čl. 5 odst. 2 písm. a) bod ii).

„Dobrý stav prostředí“ je podle čl. 3 bodu 5 směrnice vymezen jako „stav prostředí mořských vod, jenž zajišťuje ekologicky rozmanité a dynamické oceány a moře, které jsou čisté, zdravé a v rámci svých skutečných podmínek výnosné, a je-li využívání mořského prostředí na udržitelné úrovni a zaručuje tak potenciál pro využití a činnosti současných i budoucích generací“.

V souladu s čl. 9 odst. 1 směrnice a na základě počátečního posouzení provedeného podle čl. 8 odst. 1 musí členské státy pro každou mořskou oblast nebo podoblast určit soubor vlastností dobrého stavu prostředí mořských vod. Přitom musí zohlednit jedenáct kvalitativních deskriptorů uvedených v příloze I směrnice. Kritéria a metodické normy pro dobrý stav prostředí mořských vod, které mají členské státy používat, jsou stanoveny v rozhodnutí. Podle čl. 9 odst. 3 směrnice byly stanoveny Komisí „tak, aby byla zajištěna jednotnost a umožnilo se srovnání mořských oblastí nebo podoblastí, pokud jde o rozsah, v jakém bylo dobrého stavu prostředí dosaženo“.

V 8. bodu odůvodnění rozhodnutí se stanoví, že „[u] každého kvalitativního deskriptoru uvedeného v příloze I směrnice 2008/56/ES a na základě orientačních seznamů uvedených v příloze III uvedené směrnice je nezbytné určit kritéria, včetně jednotlivých prvků kritérií, popřípadě prahové hodnoty, které mají být použity. Prahové hodnoty mají pomoci členským státům ve stanovení souboru vlastností pro dobrý stav prostředí a pomoci při posuzování, do jaké míry je dosažen dobrý stav prostředí.“ V čl. 2 druhém pododstavci bodě 5 rozhodnutí se stanoví, že „prahovou hodnotou“ se rozumí hodnota nebo rozsah hodnot, které umožňují posouzení úrovně kvality dosažené u konkrétního kritéria, čímž přispívají k posouzení rozsahu, v němž je dosahováno dobrého stavu prostředí“.

V rozhodnutí se uvádí, že příloha stanoví dva druhy kritérií pro definování dobrého stavu prostředí: primární⁽³⁾ a sekundární kritéria⁽⁴⁾. Členské státy jsou v zásadě povinny používat primární kritéria, pokud na základě počátečního posouzení stavu svých mořských vod nebo následných aktualizací provedených v souladu s článkem 8 a čl. 17 odst. 2 písm. a) směrnice řádně nevysvětlí, proč se primární kritérium nepoužije. Podle čl. 3 odst. 2 rozhodnutí však mají členské státy při rozhodování, zda použít sekundární kritéria, určitou míru flexibility (není-li v příloze uvedeno jinak). Členské státy se mohou tam, kde je to nezbytné, rozhodnout použít sekundární kritérium k doplnění primárního kritéria, nebo pokud je v případě konkrétního primárního kritéria ohroženo dosažení nebo zachování dobrého stavu mořského prostředí.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 164, 25.6.2008, s. 19.

⁽²⁾ Úř. věst. L 125, 18.5.2017, s. 43.

⁽³⁾ Viz příloha rozhodnutí: D1C1, D1C2, D1C3, D1C4, D1C5, D1C6, D2C1, D3C1, D3C2, D3C3, D4C1, D4C2, D5C1, D5C2, D5C5, D6C1, D6C2, D6C3, D6C4, D6C5, D8C1, D8C3, D9C1, D10C1, D10C2, D11C1, D11C2.

⁽⁴⁾ Viz příloha rozhodnutí: D2C2, D2C3, D4C3, D4C4, D5C3, D5C4, D5C6, D5C7, D5C8, D7C1, D7C2, D8C2, D8C4, D10C3, D10C4.

Účelem prahových hodnot je posoudit úroveň kvality dosaženou u každého (primárního nebo sekundárního) kritéria, která se pak používají k posouzení dosažení kvalitativních deskriptorů uvedených v příloze I uvedené směrnice. Tyto deskriptory se používají pro určování, dosahování nebo zachování dobrého stavu prostředí, což je hlavní cíl směrnice.

V příloze rozhodnutí je již stanovena řada prahových hodnot, jež vycházejí ze stávajících právních předpisů, a jsou proto již použitelné. Pokud jde o ostatní prahové hodnoty, které je třeba podle rozhodnutí stanovit, čl. 5 odst. 1 rozhodnutí vyžaduje, aby je členské státy stanovily do 15. července 2018 ⁽⁵⁾. Pokud členské státy nemohou stanovit prahové hodnoty v této lhůtě, musí je stanovit „poté, co nejdříve to bude možné“ ⁽⁶⁾, pokud Komisi v oznámení podle čl. 17 odst. 3 směrnice podají odůvodnění prodloužení.

Dosud byla prostřednictvím spolupráce na úrovni EU, oblastí a podoblastí stanovena řada prahových hodnot ⁽⁷⁾ pro různá kritéria deskriptorů.

III. Stav prahových hodnot pro dobrý stav prostředí

1. *Prahové hodnoty, které se liší od prahových hodnot stanovených na úrovni EU, oblastí nebo podoblastí*

První otázkou, kterou je třeba vyjasnit, je, zda členské státy mohou pro stejné kritérium použít vnitrostátní prahové hodnoty, které se liší od hodnot stanovených na úrovni EU, oblastí nebo podoblastí.

Právním základem rozhodnutí je čl. 9 odst. 3 směrnice. Rozhodnutí vyžaduje, aby prahové hodnoty byly navrženy způsobem který pomůže „zajistit jednotnost a umožnit srovnávání mezi mořskými oblastmi nebo podoblastmi při posuzování, do jaké míry byl dosažen dobrý stav prostředí“. Pokud by členské státy směly nadále používat své vlastní vnitrostátní prahové hodnoty, jakmile budou prahové hodnoty stanoveny na úrovni EU, oblastí nebo podoblastí, ohrozilo by to cíl čl. 9 odst. 3, jenž má rovněž zajistit, aby orgány jednaly soudržně a koordinovaně napříč EU.

Bylo by to rovněž v rozporu s ustanoveními rozhodnutí. Jak bylo uvedeno výše, čl. 4 odst. 2 písm. a) rozhodnutí umožňuje členským státům používat vnitrostátní prahové hodnoty pouze do doby, než budou prahové hodnoty stanoveny prostřednictvím spolupráce na úrovni Unie, oblastí nebo podoblastí. To znamená, že jakmile jsou prahové hodnoty stanoveny na nadnárodní úrovni, členské státy již své vlastní vnitrostátní prahové hodnoty používat nesmí. Tento závěr podporuje znění 12. bodu odůvodnění. Tento bod odůvodnění uvádí, že „[d]okud nebudou prostřednictvím spolupráce na úrovni Unie, oblastí a podoblastí tyto prahové hodnoty stanoveny, měly by mít členské státy možnost zástupně používat vnitrostátní prahové hodnoty, hodnoty ve směru vývoje nebo prahové hodnoty založené na zátěžích“.

Jakmile jsou tyto prahové hodnoty stanoveny na úrovni EU, oblastí nebo podoblastí, členské státy tudíž již nesmí používat různé vnitrostátní prahové hodnoty.

2. *Existence diskreční pravomoci členských států nepoužívat prahové hodnoty stanovené prostřednictvím spolupráce na úrovni EU, oblastí nebo podoblastí v souvislosti s aktualizacemi strategií pro mořské prostředí podle článku 17*

Druhou otázkou, kterou je třeba vyjasnit, je, zda členské státy smí při aktualizaci svých strategií pro mořské prostředí neuplatňovat prahové hodnoty stanovené prostřednictvím procesu na úrovni EU, oblastí nebo podoblastí, konkrétně zda je to přípustné při určování stavu prostředí jejich mořských vod podle článku 17 směrnice.

Podle čl. 2 druhého pododstavce bodu 5 rozhodnutí prahové hodnoty „umožňují posouzení úrovně kvality dosažené u konkrétního kritéria“. To znamená, že pokud se členské státy rozhodnou použít daný deskriptor nebo kritérium a odpovídající prahové hodnoty byly stanoveny prostřednictvím spolupráce na úrovni EU, oblastí nebo podoblastí, musí použít posledně uvedené prahové hodnoty.

V souladu s čl. 3 odst. 1 nebo 2 rozhodnutí se však členským státům povoluje nepoužít prahové hodnoty stanovené na úrovni EU, oblastí nebo podoblastí, pokud tyto hodnoty zahrnují kritérium, které daný členský stát neuplatňuje. V souladu s přílohou I směrnice totéž platí pro prahové hodnoty, které zahrnují deskriptory, o jejichž použití se členský stát domnívá, že „není vhodné“.

⁽⁵⁾ V souladu s čl. 17 odst. 2 písm. a) směrnice.

⁽⁶⁾ Ustanovení čl. 5 odst. 2 rozhodnutí.

⁽⁷⁾ Viz příloha tohoto sdělení.

„Rozhodnutí“⁽⁸⁾ členského státu neuplatňovat daný deskriptor nebo kritérium „automaticky“ se vztahuje na prvky, prahové hodnoty a metodické normy odpovídající danému deskriptoru a/nebo kritériu. Jinými slovy, pokud se členský stát rozhodne daný deskriptor nebo kritérium nepoužít, rozhodne se v důsledku toho nepoužít prahové hodnoty vztahující se k tomuto deskriptoru a/nebo kritériu.

Závěrem lze říci, že členské státy mohou při aktualizaci svých strategií pro mořské prostředí v souladu s článkem 17 směrnice nepoužívat prahové hodnoty stanovené na úrovni EU, oblastí nebo podoblastí pouze tehdy, pokud se prahové hodnoty vztahují k deskriptorům nebo kritériím, které se rozhodly neuplatňovat v souladu s podmínkami stanovenými směrnicí a rozhodnutím.

IV. Použití prahových hodnot k posouzení stavu prostředí

Rozhodnutí vyžaduje, aby členské státy stanovily prahové hodnoty, jakož i další kritéria a metodické normy týkající se určení a posouzení dobrého stavu prostředí do roku 2018 nebo „poté, co nejdříve to bude možné,“ pod podmínkou, že Komisi poskytnou odůvodnění (článek 5).

Vzhledem k cíli směrnice dosáhnout dobrého stavu mořského prostředí nebo jej zachovat nejpozději do roku 2020 by členské státy měly mít prahové hodnoty stanoveny během druhého cyklu provádění směrnice⁽⁹⁾.

Podle článku 6 rozhodnutí by členské státy měly po stanovení těchto prahových hodnot při aktualizaci svých strategií pro mořské prostředí informovat Komisi o použití těchto hodnot a dalších metodických norem pro posuzování dobrého stavu prostředí.

Očekává se proto, že v rámci příštích aktualizací prováděných v souladu s čl. 17 odst. 2 písm. a) a b) směrnice, pokud jde o i) počáteční posouzení a určení dobrého stavu prostředí podle čl. 8 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 a ii) environmentální cíle stanovené podle čl. 10 odst. 1, použijí členské státy prahové hodnoty stanovené prostřednictvím spolupráce na úrovni Unie, oblastí nebo podoblastí, jakož i prahové hodnoty vycházející ze stávajících právních předpisů, které jsou již stanoveny v příloze rozhodnutí, pro kritéria, která použijí k posouzení stavu prostředí.

Pokud členské státy nemohou tyto prahové hodnoty použít, zejména při aktualizaci počátečního posouzení podle čl. 8 odst. 1, mělo by to být řádně odůvodněno. Mohou například nastat případy, kdy členský stát používá stanovené prahové hodnoty jako součást aktualizovaného podávání zpráv o dobrém stavu prostředí podle čl. 9 odst. 1, ale nebyl schopen použít stejné prahové hodnoty k aktualizaci počátečního posouzení podle čl. 8 odst. 1, neboť hodnoty ještě nebyly stanoveny v době, kdy se připravovalo posouzení jeho mořských vod.

Při hodnocení aktualizovaných strategií pro mořské prostředí členských států, zejména posouzení stavu jejich mořských vod a pokroku při dosahování dobrého stavu prostředí, proto Komise ověří, zda členské státy ve svých aktualizacích strategií pro mořské prostředí použily prahové hodnoty k určení dobrého stavu prostředí.

⁽⁸⁾ Vzhledem k tomu, že členské státy jsou za určitých podmínek oprávněny nepoužívat určité deskriptory nebo primární kritéria a rozhodnout (nestanoví-li příloha rozhodnutí jinak), zda použijí sekundární kritéria, je třeba výraz „rozhodne“ v článku 6 rozhodnutí chápat jako volbu členských států ohledně toho, které deskriptory a kritéria se použijí.

⁽⁹⁾ Ustanovení čl. 5 odst. 1 a 2 rozhodnutí.

PŘÍLOHA

STANOVENÉ PRAHOVÉ HODNOTY PRO DOBRÝ STAV PROSTŘEDÍ

Rozhodnutí předepisuje použití následujících prahových hodnot vyplývajících ze stávajících právních předpisů Unie.

Kritérium	Prahová(é) hodnota(y)
D3C1 Míra úmrtnosti způsobené rybolovem	Míra úmrtnosti způsobené rybolovem u populací komerčně využívaných druhů je na úrovni nebo pod úrovni, která může přinést maximální udržitelný výnos (MSY).
D3C2 Biomasa reprodukcující se populace	Biomasa reprodukcující se populace u populací komerčně využívaných druhů je nad úrovní biomasy schopné přinést maximální udržitelný výnos.
D5C1 Koncentrace živin	Prahové hodnoty jsou následující: a) v pobřežních vodách jsou hodnoty stanoveny v souladu se směrnicí 2000/60/ES;
D5C2 Koncentrace chlorofylu	Prahové hodnoty jsou následující: a) v pobřežních vodách jsou hodnoty stanoveny v souladu se směrnicí 2000/60/ES;
D5C5 Rozpuštěný kyslík	Prahové hodnoty jsou následující: a) v pobřežních vodách jsou hodnoty stanoveny v souladu se směrnicí 2000/60/ES;
D8C1 Koncentrace znečišťujících látek	Koncentrace znečišťujících látek v pobřežních a teritoriálních vodách nepřesahují tyto prahové hodnoty: a) u znečišťujících látek stanovených v bodě 1 písm. a) prvků kritérií hodnoty stanovené v souladu se směrnicí 2000/60/ES; [...] Mimo teritoriální vody koncentrace znečišťujících látek nepřesahují tyto prahové hodnoty: a) u znečišťujících látek uvedených v bodě 2 písm. a) prvků kritérií hodnoty, které se použijí v pobřežních a teritoriálních vodách;
D9C1 Znečišťující látky v potravinách mořského původu	Úroveň znečišťujících látek v požitelných tkáních (svalovina, játra, jikry, maso či případně jiné měkké části) mořských živočichů (sem patří mimo jiné ryby, korýši, měkkýši, ostnokožci, mořské řasy a jiné mořské rostliny) ulovených nebo vylovených ve volné přírodě (kromě ryb z mořských chovů) nepřekračuje: a) u znečišťujících látek uvedených v nařízení (ES) č. 1881/2006 maximální úroveň stanovené v tomto nařízení, které jsou prahové hodnoty pro účely tohoto rozhodnutí;

Kromě toho byly prostřednictvím spolupráce na úrovni Unie, která má, jak je vysvětleno ve 12. bodu odůvodnění rozhodnutí, probíhat „v rámci společné strategie provádění vytvořené členskými státy a Komisí pro účely směrnice 2008/56/ES“, stanoveny následující prahové hodnoty:

Kritérium	Prahová(é) hodnota(y)
D6C4 Ztráta stanoviště	Maximální podíl rozšířeného typu bentických stanovišť v oblasti posuzování, který může být ztracen, činí 2 % jeho přírodního rozsahu ($\leq 2\%$) (D6C4).

Kritérium	Prahová(é) hodnota(y)
D6C5 Nepříznivé účinky na stanoviště	Maximální podíl rozšířeného typu bentických stanovišť v oblasti posuzování, který může být nepříznivě ovlivněn, činí 25 % jeho přírodního rozsahu (≤ 25 %). To zahrnuje podíl ztraceného rozšířeného typu bentických stanovišť (D6C5). Rozšířený typ bentických stanovišť je v oblasti posuzování nepříznivě ovlivněn, pokud ve své biotické a abiotické struktuře a funkcích vykazuje nepřijatelnou odchylku od referenčního stavu (např. typické složení druhů, relativní četnost a velikostní struktura, citlivé druhy nebo druhy poskytující klíčové funkce, obnovitelnost a fungování stanovišť a ekosystémových procesů) (D6C5).
D10C1 Odpad na pobřeží	20 kusů odpadu/100 m pobřeží
D11C1 Impulsní hluk	Pro krátkodobou expozici (jeden den, tj. denní expozice) je maximální podíl oblasti posuzování/stanoviště využívané zkoumaným druhem, u něhož se předpokládá, že bude vystaven hladinám impulsního hluku vyšším než úroveň nástupu biologicky nepříznivých účinků (LOBE), za jeden den 20 % nebo nižší (≤ 20 %). Pro dlouhodobou expozici (jeden rok) se vypočítá průměrná expozice. Maximální podíl oblasti posuzování/stanoviště využívané zkoumaným druhem, u něhož se předpokládá, že bude vystaven hladinám impulsního hluku vyšším než LOBE za jeden rok, je 10 % nebo nižší (≤ 10 %).
D11C2 Nepřetržitý hluk	V souladu s cílem ochrany 80 % mezí únosnosti/velikosti stanoviště nesmí být v žádném měsíci posuzovaného roku překročeno 20 % stanovišť cílových druhů s hladinou hluku nad LOBE.

Prahové hodnoty, které je v souladu s rozhodnutím ještě třeba vymezit na úrovni Unie, jsou hodnoty pro odpad v moři v povrchové vrstvě vodního sloupce a v mořském dně; pro mikroodpad na pobřeží v povrchové vrstvě vodního sloupce a v usazeninách mořského dna a pro úroveň nepříznivých účinků na stanoviště mořského dna. Některé zbývající prahové hodnoty byly stanoveny nebo jsou stanovovány prostřednictvím spolupráce na úrovni oblastí nebo podoblastí. Ve 12. bodě odůvodnění rozhodnutí se vysvětluje, že v tomto případě by členské státy měly stanovit hodnoty například odkazy „na stávající hodnoty nebo vypracováním nových hodnot v rámci regionálních úmluv pro mořské prostředí“. Ty jsou jasně uvedeny v příloze rozhodnutí ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Viz zpráva Společného výzkumného střediska „Marine Strategy Framework Directive - Thresholds for MSFD criteria: state of play and next steps“ (Rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí – prahové hodnoty pro kritéria směrnice: aktuální stav a další postup). Vzhledem k dynamické povaze diskusí o provádění rozhodnutí o dobrém stavu prostředí již některé informace v této zprávě nejsou aktuální.